

EDUSKUNNAN VASTAUS 92/2004 vp

Hallituksen esitys laiksi yliopistolain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi yliopistolain muuttamisesta (HE 10/2004 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 10/2004 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lausumat:

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää mahdollisuuden kirjata aikuiskoulutustehtävä yliopistolakiin ja että samassa

yhteydessä selvitetään myös muutoksen taloudelliset vaikutukset.

2. Eduskunta edellyttää, että yliopistolain muutokseen liittyvien asetusten valmistelun yhteydessä turvataan Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettavien tutkintojen rinnastettavuus muihin alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin sekä jatkotutkintoihin.
3. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää, onko Helsingin yliopiston kanslerin läsnäolo-oikeus valtioneuvoston istunnossa edelleen tarkoituksenmukaista.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

yliopistolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä kesäkuuta 1997 annetun yliopistolain (645/1997) 4 §:n 1 momentti, 7 ja 9 §, 12 §:n 3 momentti, 13 §:n 2 momentti ja 18 §, sellaisena kuin niistä on 18 § osaksi laissa 1059/1998, sekä

lisätään lakiin uusi 18 a—18 c § seuraavasti:

4 §

Tehtävät

Yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta

sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

7 §

Tutkinnot ja muu koulutus

Yliopistoissa voidaan suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä, taiteellisia ja ammatillisia jatkotutkintoja. Yliopistot voivat järjestää myös täydennyskoulutusta ja avointa yliopisto-opetusta.

Alempaan korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen pohjana on lukio-opinnot tai niitä tasoltaan vastaava koulutus. Ylempään korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen pohjana on alempi korkeakoulututkinto tai sitä tasoltaan vastaava koulutus, jollei valtioneuvoston asetuksella säädetä, että koulutuksen pohjana ovat lukio-opinnot tai niitä tasoltaan vastaava koulutus taikka jollei yliopisto toisin päättä. Tieteellisen, taiteellisen ja ammatillisen jatkokoulutuksen pohjana on ylempi korkeakoulututkinto tai sitä tasoltaan vastaava koulutus.

Yliopistoissa suoritettavista tutkinnoista, tutkintojen tavoitteista, opintojen rakenteesta ja muista opintojen perusteista sekä siitä, mitä tutkintoja kussakin yliopistossa voidaan suorittaa, säädetään valtioneuvoston asetuksella. Yliopistoissa suoritettavien korkeakoulututkintojen asemasta korkeakoulututkintojen järjestelmässä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Koulutusvastuun täsmentämisestä, yliopistojen koulutusohjelmista, erikoistumiskoulutusten aloista ja koulutusohjelmista sekä siitä, mitä erikoistumiskoulutusten aloja ja koulutusohjelmia kussakin yliopistossa on, säädetään yliopiston esityksestä opetusministeriön asetuksella.

9 §

Opetus- ja tutkintokielet

Yliopiston opetus- ja tutkintokieli on suomi, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Helsingin yliopiston, Teknillisen korkeakoulun, Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemian, Taideteollisen korkeakoulun ja Teatterikorkeakoulun opetus- ja tutkintokielet ovat suomi ja ruotsi. Åbo Akademin ja Svenska Handels­högskolanin sekä Helsingin yliopiston Svenska

Social- och kommunalhögskolanin opetus- ja tutkintokieli on ruotsi.

Yliopisto voi päättää suomen tai ruotsin kielen lisäksi myös muun kielen käyttämisestä tutkintokielenä sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Yliopisto voi päättää muun kielen kuin opetus- ja tutkintokielensä käyttämisestä opetuksessa ja opintosuorituksissa.

12 §

Hallituksen kokoonpano

Hallituksen jäsenten kokonaismäärästä ja 1 momentissa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvien henkilöiden lukumäärästä määrätään johtosäännössä. Sen mukaan kuin johtosäännössä määrätään, hallituksen jäsenistä vähintään yksi ja enintään kolmannes on valittava henkilöistä, jotka eivät ole yliopiston henkilöstöä eivätkä opiskelijoita.

13 §

Rehtori ja vararehtori

Rehtori valitaan viideksi vuodeksi kerrallaan. Rehtorin valitsee yliopiston vaalikollegio. Rehtoriksi valittavalta vaaditaan, että hän on suorittanut tohtorin tutkinnon tai että hänet on nimitetty jonkin yliopiston professorin virkaan ja että hänellä on käytännössä osoitettu hyvä johtamistaito. Kuvataideakatemia, Sibelius-Akatemia, Taideteollisen korkeakoulun ja Teatterikorkeakoulun rehtoriksi voidaan kuitenkin valita myös apulaisprofessorin, yliassistentin tai lehtorin virkaan nimitetty henkilö.

18 §

Opiskelijaksi ottaminen

Opiskelijat ottaa yliopisto. Opiskelija otetaan suoritamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa, pelkästään ylempää korkeakou-

lututkintoa tai jatkotutkintoa. Opiskelija voidaan ottaa suorittamaan myös pelkästään alempaa korkeakoulututkintoa.

Yliopisto voi rajoittaa opiskelijoiden määrää. Opiskelija voi ottaa samana lukuvuonna vastaan vain yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan.

Yliopisto päättää opiskelijavalinnan perusteista. Silloin kun yliopisto opiskelijoiden määrän rajoittamisen vuoksi ei voi ottaa koulutukseen kaikkia hakijoita, hakijoihin on sovellettava yhdenmukaisia valintaperusteita. Hakijat voidaan erilaisen koulutustaustan vuoksi jakaa valinnoissa erillisiin ryhmiin. Tällöin yhdenmukaisia valintaperusteita on sovellettava ryhmään kuuluviin hakijoihin. Jonkin kieliryhmän koulutustarpeen turvaamiseksi voidaan yhdenmukaisista valintaperusteista rajoitetusti poiketa.

Opiskelijavalinta järjestetään opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettua opiskelijavalintarekisteriä käyttäen. Opiskelijavalinta voidaan järjestää yliopistojen yhteishaun avulla. Opiskelijavalinnan toimittamisesta ja yhteishausta voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

18 a §

Kelpoisuus korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin

Kelpoinen opiskelijaksi opintoihin, jotka johtavat pelkästään alempaan korkeakoulututkintoon tai sekä alempaan että ylempään korkeakoulututkintoon on henkilö, joka on suorittanut ylioppilastutkintoasetuksessa (1000/1994) tarkoitetun tutkinnon, ammattikorkeakoulututkinnon, ammatillisen korkea-asteen tutkinnon, ammatillisen opistoasteen tutkinnon, vähintään kolmivuotisen ammatillisen tutkinnon, ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin tai jolla yliopisto toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet. Mitä tässä momentissa säädetään kelpoisuudesta korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin, koskee myös kelpoisuutta ylempään korkeakoulututkin-

toon johtavaan koulutukseen, jonka yliopisto järjestää siten, ettei koulutukseen kuulu alempaa korkeakoulututkintoa.

Kelpoinen opiskelijaksi opintoihin, jotka johtavat pelkästään ylempään korkeakoulututkintoon, on henkilö, joka on suorittanut soveltuvan alemman korkeakoulututkinnon, soveltuvan ammattikorkeakoulututkinnon, soveltuvan ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin taikka jolla yliopisto toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet. Yliopisto voi edellyttää opiskelijaksi ottamansa henkilön suorittavan täydentäviä opintoja koulutuksessa tarvittavien valmiuksien saavuttamiseksi.

Kelpoinen opiskelijaksi opintoihin, jotka johtavat tieteelliseen, taiteelliseen tai ammatilliseen jatkotutkintoon, on henkilö, joka on suorittanut soveltuvan ylempään korkeakoulututkinnon, ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin tai jolla yliopisto toteaa muutoin olevan opintoja varten riittävät tiedot ja valmiudet.

Kelpoisuudesta ammatilliseen jatkotutkintoon johtaviin opintoihin säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

18 b §

Ylempään korkeakoulututkinnon aloittaminen

Opiskelija voi saman alemman korkeakoulututkinnon pohjalta alkaa samana lukuvuonna opiskella vain yhtä ylempää korkeakoulututkintoa.

18 c §

Opiskelijaksi ilmoittautuminen

Opiskelijaksi hyväksytyn, joka on ilmoittanut ottavansa vastaan opiskelupaikan, tulee asianomaisen yliopiston määräämällä tavalla ilmoittautua yliopistoon, jonka jälkeen hänet merkitään opiskelijaksi. Opiskelijan on joka luku-

vuosi yliopiston määrämällä tavalla ilmoittauttava läsnä olevaksi tai poissa olevaksi.

Opiskelija, joka ei ole ilmoittautunut 1 momentissa säädetyllä tavalla, menettää opiskelu-oikeutensa. Jos tällainen opiskelija haluaa myöhemmin aloittaa opintonsa tai jatkaa niitä, hänen on haettava yliopistolta oikeutta päästä uudelleen opiskelijaksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2005.

Ennen tämän lain voimaantuloa valitut yliopiston hallitus ja rehtori jatkavat tehtävissään toimikautensa loppuun.

Lain 18 §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran lukuvuotta 2005—2006 koskeissa opiskelija-valinnoissa.

Opiskelijalla, joka tämän lain voimaan tullessa on hyväksytty yliopistoon opiskelemaan tutkintoa, on oikeus valintansa mukaan siirtyä opis-

kelemaan tämän lain ja sen nojalla annettavien säännösten mukaan tai jatkaa opintojaan ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaan. Opiskelija siirtyy kuitenkin jatkamaan opintojaan tämän lain ja sen nojalla annettavien säännösten mukaan, jollei hän ole suorittanut ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaista arkkitehdin, diplomi-insinöörin, maisema-arkkitehdin, eläinlääketieteen lisensiaatin, hammaslääketieteen lisensiaatin tai lääketieteen lisensiaatin tutkintoa viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2010 tai muuta ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten mukaista tutkintoa viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2008. Yliopistot määräävät siirtymiseen liittyvistä järjestelyistä.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2004
